

Tartu maakonna integreeritud toidustrateegia koostamine

Tegevuskava fookusgrupp 4: teadlikkuse kasvatamine

27.10.2021 kl 14.00-16.00, Zoom-keskkond

Osalejad: vt reg leht

Slaidid: lisatud memole

MEMO

ARUTELU 1: valdkonna „teadlikkuse kasvatamine“ visioon

GRUPP 1

Milline on soovitud olukord aastal 2025 teemal "teadlikkuse kasvatamine"?

Kirjeldage seda 3-5 lühilause/märksõnaga

1. Tarbitakse teadlikult kohalikku toitu (nt poes, restoranis vaatan, mis on kohalik).
2. Kohalik toode on tähistatud ja nähtav ja on olemas bränd, info hästi kättesaadav.
3. Kohaliku toidu eelised on teada tarbijatele (tervislikkus, kohaliku majanduse toetamine, kohaliku põllumehe toetamine, jalajälg).
4. On käivitunud erinevad programmid alates lasteaiast kohaliku toidu tutvustamiseks, kasutamiseks, tarbimisharjumuste kujundamiseks.
5. On käivitunud erinevad lahendused (appid) toote päritolu ja tootmisviisi, taimekaitsevahendite kasutamise jms kohta teada saamiseks.
6. Erinevad õppeviisid, programmid lastele, noortele.
7. Kokandussaadet, kaasatud on muu meedia võimalused.
8. Atraktiivsed lahendused kohaliku toidu tutvustamiseks kaubanduses, kohaliku toidu päev - Tartumaa toidu päev.
9. Kõrghooaegade väljatoomine, nt kartuliaeg, seeneaeg, õunaaeg. Eesti köök on hooajaline - seda saaks turundamisel esile tuua. Restoranides ka hooajatoidud. See on seotud ka keskkonnahoiuga.
10. Traditsioonid on välja kaevatud ja taaselustatud - aastaring on seotud eluringiga, mis kuul mis tooraine on aktuaalne, ajalooga seotud.

GRUPP 2

Milline on soovitud olukord aastal 2025 teemal "teadlikkuse kasvatamine"?

Kirjeldage seda 3-5 lühilause/märksõnaga

1. Oma märk Tartumaa toidule.
2. Koostöö "maast madalast" teiste organisatsioonidega (lasteaiad, laagrid).
3. Kaubanduskettides kohalik toit eraldi välja toodud.
4. Õpilastes toidu väärtustamise ja kohaliku toidu tundmise kasv.
5. Rohkem taluturge, kus pakutakse kohalikku toitu.
6. Suunamudijate kaasamine.
7. Hinnataseme võrdsustamine importtoiduga.

GRUPP 3

Milline on soovitud olukord aastal 2025 teemal "teadlikkuse kasvatamine"?

Kirjeldage seda 3-5 lühilause/märksõnaga

1. Laste ja lastevanemate teadlikkuse kasv. Toidu päritolu, kuidas valmistatakse, toidu

tervisemõju. Roheline kool, roheline lasteaed, taimne teisipäev. Lastel rakenduslikud oskused, teadmised. Avatud talude päevad, talude külastused. Ka laiemalt teadlikkuse kasv - info kättesaadavus kohaliku toidu kohta oleks kõigil olemas.

2. Info Tartumaa toidutootjate, kasvatajate osas kergesti kättesaadav. Tootjad tahavad seal platvormil olla, tarbijad saavad sealt vajalikku infot.
3. Teadlikkus on üks pool. Teine pool on ka n-ö survestamine/meelitamine kohalikku eelisjärjekorras tarbima. Kuidas seda soovi tõsta? Nt toitlustushankes mahetoodete sissepanek, tartumaise sissepanek. Või et hangetes on mingi mõõde, mis arvutab välja toote jalajälje (transport jne), mis on mõõdikuks hindamisel. Lähemal toodetud toit, väiksem jalajalg, rohkem häid punkte hankes.
4. Kasvanud on teadlikkus toiduraiskamise ennetusvõimalustest.
5. Kohaliku tasandi meediaväljaannetes ka kajastada kohaliku toidu teemat.
6. Kaubandusvõrgustikus on kohalikud tooted esile tõstetud. Piirkondliku brändi/tunnuse alusel saaks esile tõsta Tartumaa tooteid ka teistes piirkondades.
7. Heade praktikate jagamine motiveerib ka teisi tegutsema.
8. Konkursid toiduteemal, lasteaedadele, koolidele.
9. Tugisüsteemid toimivad ja teadlikkus on nii hea, et tekib juurde kohaliku toidu tootjaid.
10. Mõõdikud - nt mahetoorainet saaks mõõta, nt 50% kasutatavast toidust lasteaedades. Tartumaine - seda ei saa kontrollida. Peab olema võimalus ka kontrollida.

ARUTELU 2: valdkonna arendamise sammud/meetmed

GRUPP 1

Milliseid samme (meetmeid) on soovitud olukorrani jõudmiseks vajalik kavandada?

1. Riigihangete seaduse muutmine.
2. Lähteolukorra ülevaade ja kaardistamine.
3. Kohaliku toidu eelistamine koalitsioonilepingus täitsa konkreetse sisuga.
4. Käibemaksu alandamine teatud toidugruppidele.
5. Õpetajakoolitus, õppematerjalid.
6. Põllumajandusettevõtete külastus lasteaedade ja koolidega.
7. Moodsam tarbijat ja tootjat ühendav e-keskkond.

GRUPP 2

Milliseid samme (meetmeid) on soovitud olukorrani jõudmiseks vajalik kavandada?

1. Sihtgrupid hästi detailselt lahti kirjutada (tarbimisharjumused, sõnumid jne), kelle hulgas me soovime teadlikkust tõsta ja kirjeldada tegevused, sihtgruppidega arutelude läbiviimine - küsida sihtrühmalt, mida on vaja, et nad tarbiksid rohkem kohalikku toitu, astuda dialoogi sihtgruppidega, nt lapsed ja vanemad, vanemate koolitamine.
2. Kaubanduskettide retseptiraamatud kohalike toodetega koostöös kohaliku eestvedajaga.
3. Piirkonna tutvustamisel turistidele välja tuua kohalikud tooted ja lood, siduda tugevalt piirkonna identiteediga ja külastuskogemuse pakkumisega.
4. Tervisliku toidu tarbimise toetamine, teaduspõhisus, mis on väärtuslik, mis aitab erinevate tervisehädade puhul. Head näited, suunamudijate kaasamine.
5. Tartumaa maitsete bränd, aitab teadlikkust suurendada, kaasata avalikkust brändi loomisel. Bränd haarab kõik meeled (nt ka muusika).
6. Hitt-tooted (nt kaubamärgid, mis äratavad huvi, otsida üles erinevad lööklauseid, millega toodet siduda, nt kakuke, sõnadega mängud). Lemmiktooted (toodete kasutajamugavus on oluline).
7. Pakenditel Tartumaa märk, et oleks kohe ära tunda, innovaatilised pakendid.

GRUPP 3

Milliseid samme (meetmeid) on soovitud olukorrani jõudmiseks vajalik kavandada?

1. Luua tartumaise toidu märgis, statuut, kellele anda, selle promomine. Nende ettevõtete promomine, kellele märk omistatud. 2022. a.
2. Kohalikul tasandil vallalehtedes teavitust kohalikest toodetest. 2022. a.
3. Tartumaiste toodete esiletõstmine kaubanduskettides ja turgudel, eelduseks on brändi/märgi olemasolu.
4. Ühiskondlikus toitlustuses hanketingimused võimaldavad eelistada tartumaist päritolu toitu.
5. Teadlikkuse tõstmine tartumaisest toidust lasteaedades ja koolides, õppeprogrammid, konkursid, loengud, väljasõidud tootjate juurde.
6. Konkurss tootjatele „Tartumaine toode 2023“ jne.
7. Toiduvõrgustiku liikmete teadlikkuse suurendamine - koolitused, teavitustegevused.
8. 2024. a on vaja häid toidusuveniire, mis Tartumaad iseloomustavad.
9. Koolitused haridusasutuste kokkadele, 2022. a II pool, 2023. a.
10. Igas linnaosas, igas omavalitsuses on oma taluturg.
11. Toidukonverents - tootjate-tarbijate parem kokkuvõime, teadlikkuse kasv.
12. Tiktokis konkurss, kus tuleb tartumaiseid tooraineid kasutades toit teha; sisuloojad (a la Ragne Värk) ja tartumaisest toorainest toitude tegemine (Insta lood ja blogi lood); ajakirjanduses artikliseeria kohalikest tootjatest. Joel Ostrati kokandussaad.
13. Joel Ostrat võiks teha poekettidele uue tooteseria - tartumaine.
14. Maitsete aasta taotlemine.
15. Restoranid näitavad oma menüüdes, kui kaugel nende tooraine pärit on. Nt QR-kood, seal on Eesti kaart, kuhu panevad nõõpnõelad. Samas ka reklaam tootjale - võta talvekartul minu käest.
16. Tartumaa laste kohustuslikud käigud Põllumajandusmuuseumisse, ERMi, et saada oma pärandtoidu info kätte. Ravimtaimed.
17. Igasse kooli ja lasteaeda oma permaaed.
18. Toiduretked metsa ja sohu - mida metsast saab, kuidas sellest süüa teha.

Täiendav arutelu

- Maaelumuuseum – seal on lastele toidu aastaringi tutvustav programm olemas; samuti on erinevaid praktilisi õpitubasid (nt Imaveres või valmistamise õpituba) – oluline on, et tegevus toimiks kaasaegses võtmes, et lastes ja noortes huvi tekitada
- Turgude teema – neid võiks olla ka mujal Tartumaal (nt Rõngu), samuti ka Tartu erinevates linnaosades, võimalikult kodu lähedal (vähemalt hooajaliselt)
- Kooliaedade (ka lasteaedades) temaatika on oluline, nt roheline kool; võimalus kasvatada toitu haridusasutuse juures ja vahetult lapsi kaasata
- Seadusandlus on muutumises, valitsusse läheb memorandum, kus on nõue, et teatud osa haridusasutuste toidust peaks olema mahe; kitsaskoht Tartumaal täna – mahepõllumaa on olemas, aga toitu ei ole piisavalt (oht, et seda hakatakse importima)
- Võiks olla Tartumaa toidu maskott (nagu Lotte)
- Head näited võiks laiemalt levida - nt nagu tomatikasvastuse projekt Räpina aianduskoolis, sarnaseid algatusi on valmis tegema nt Maaelumuuseum

MEMO koostas

Mihkel Laan

OÜ Cumulus Consulting

mihkel.laan@cumulus.ee

5297984